

سید اجل شمس الدین: بنیادی جاودانی در تاریخ روابط چین و ایران

خلاصه ای از اولین سمینار بزرگداشت سید اجل عمر شمس الدین
یائو جی ده (Yao ji de)

شرایط و احوال سمینار

سید اجل عمر شمس الدین (1211 - 1279) سیاستمدار و اصلاح طلب مسلمان هوی در زمان یوان ، اهل فارس در آسیای میانه بود. به نوشته کتاب " تاریخ یوان ، بیوگرافی سید اجل عمر شمس الدین " و " شجره نامه سید اجل " باقی مانده در دست مردم یون نن ، نام دیگرش عمر و نسل 31 یغمبر بود که در بخارا از سرزمین فارس در آسیای میانه متولد شد. در سال 1219 هنگام لشگرکشی چنگیز به مناطق غرب ، سید اجل با هزار سوار خود به مغولها تسلیم شد و سپس وارد چین گردید. وی 5 امپراتور دودمان یوان یعنی تای زو (Tai zu) ، تای زونگ (Tai zong) دینگ زونگ (Ding zong) ، سیان زونگ (Xian zong) و قوبیلای قآن را درک کرد و به ترتیب در مغولستان داخلی ، شان سی ، پکن ، شیان سی ، سی جوان ، و دولت مرکزی مقامات عالیرتبه احراز نمود.

او به صدراعظمی ، استانداری و سایر مقامات مهم نظامی و سیاسی منصوب گردید و جای پای او در داخل و خارج دیوار بزرگ چین و جنوب و شمال رودخانه یانگ تسه و پایتخت و مناطق مرزی پیداست. او به سبب اخلاق عالی و خدمات برجسته از افتخار ابدی در تاریخ برخوردار است. بعلت اینکه شاهزاده مغولی در یون نن شیوه و برنامه ای مناسب برای اداره یون نن داشت ، یون نن و کشورهای اطراف آن همه گله و شکایت کردند. در سال 1274 سید اجل که مورد اعتماد امپراتور قوبیلای قآن بود به استانداری یون نن منصوب شد. وی ظرف 6 - (1274) با برقراری استانداری یون نن و اقدامات مناسب سیاسی و اقتصادی موفقیت های چشمگیری بدست آورد. وی با دست زدن به طرح های آبیاری ، ساخت سد سونگ هوا و حفر دهانه دریاچه دیان چی (Dian chi) و کوه تانگ لانگ چوان (Tang lang chuan) مشکل سیل و آب گرفتگی ناحیه کون مینگ را که به صورت بلای طبیعی همیشه خسارت وارد می کرد از بین برد و از طریق دایر کردن مدرسه کنفوسیوس سطح دانش و فرهنگ ملیتهای یون نن را ارتقاء داد. او با اجرای سیاست وحدت ملی و حسن همجواری روابط پیچیده ملی در ناحیه مرزی یون نن - روابط سیاسی بین دودمان یوان و کشورهای برمه ، ویتنام ، لائوس ، تایلند را بخوبی تنظیم کرد.

خدمات او بسیار برجسته بود. سید اجل تا دم مرگ از کار و تلاش باز نایستاد و در سال 1279 مقام استانداری یون نُن درگذشت. توده های مردم شهر کون مینگ پس از شنیدن خبر درگذشت او به خیابان ریخته و گریه کردند و پادشاهان ویتنام و برمه در نامه های تسلیت آمیز خود سید اجل را پدری عزیز خوانده و مانند مرگ پدر بر او گریه کردند. توده های مردم یون نُن به پیاد خدمات برجسته وی " کاخ زونگ ای (Zhong ai) را ساختند و امپراطور قوبیلای قآن القاب " شاه سیان یانگ (Xian yang) " زونگ هوی (zhong hui) به او اعطاء کرد. از این جهت او مشهورترین سیاستمدار و اصلاح طلب مسلمان هوی در تاریخ یوان مغولی و تاریخ سیاسی یون نُن محسوب می گردد. 5 پسر و 23 نوه وی در یون نُن ساکن شدند و به تدریج از آنها بیش خانواده بزرگ مسلمان هوی در یون نُن ایجاد شد. خدمات برجسته او و فرزندان او در چین در کتاب " تواریخ " راشد تاریخدان معروف فارس نیز ثبت شده است. سید اجل از پیش آهنگهای مبادلات فرهنگی بین دو ملت چین و ایران در قرن 13 بود و بنیادی جاودانی در تاریخ مبادلات دوستانه مردم دو کشور چین و ایران محسوب می شود.

دانشگاه یون نُن بعنوان عالیترین آموزشگاه استان یون نُن ، استانی که سیداجل عمر شمس الدین 730 سال قبل آن را بخوبی اداره کرده، یکی از دانشگاه های مهم ناحیه جنوب غربی چین است. برای تقویت و ارتقاء موقعیت علمی دانشگاه یون نُن در محافل علمی و دانشگاهی چین ، بخاطر توسعه روابط دوستانه سنتی بین خلقهای دو کشور متمدن کهن چین و ایران ، اولین سمینار بزرگداشت سید اجل عمر شمس الدین ، بر اساس قرارداد همکاری علمی بین دانشگاه یون نُن و دانشگاه های مربوطه ایران، در شهر کون مینگ استان یون نُن _ محل تولد دوم سید اجل - . مارس فصل بهار برپا شد و 54 اندیشمند و متخصص از کشورهای ایران ، امریکا ، ژاپن و دانشگاه ها و آکادمی های علوم اجتماعی چین از شهرهای پکن ، نینگ شیا ، یون نُن در این سمینار حضور

مراسم افتتاحیه صبح روز 8 ر تالار علمی دانشگاه یون نُن برگزار شد. آقای یانگ نو چانگ معاون سابق وزیر امور خارجه ، آقای لیو ای بونگ رایزن سابق سفارت چین در تهران ، آقای دان جوانگ بن دستیار استاندار یون نُن ، پرفسور گائو فا یوان دبیر کمیته حزب کمونیست دانشگاه یون نُن ، آقای وردی نژاد سفیر جمهوری اسلامی ایران در پکن ، آقای سابقی رایزن فرهنگی ایران در پکن ، دکتر رحیمیان معاون رئیس دانشگاه تهران و سایر مسئولین چین و ایران در مراسم افتتاحیه حضور داشته و تعدادی از مسئولین چین و ایران از جمله یانگ فو چانگ ، دا جوانگ بن ، گائو فا یوان و وردی نژاد سخنرانی کردند. آقای محمود محمدی عراقی رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی جمهوری اسلامی ایران و پرفسور لین سونگ دانشمند مشهور دانشگاه

ملی مرکزی چین پیام تبریک به سمینار ارسال کرده بودند. اجلاس علمی این سمینار 2 روز به طول انجامید.

پس از پایان اجلاس علمی، شرکت کنندگان در این سمینار، بعد از ظهر روز 9 - مخزن آب سد سونگ هوا که توسط سید اجل در زمان یوان ساخته شده بازدید کردند و با حضور در آرامگاه سیداجل شمس الدین واقع در غرب سد سونگ هوا به او ادای احترام کردند. اساتید چینی و خارجی در مقابل آرامگاه این شخصیت بزرگ شعر ارتجالی سرودند تا خدمات برجسته سید اجل را ستایش کنند. بعضی ارام و بی صدا دعا کردند تا از این سیاستمدار و اصلاح طلب مسلمان هوی اهل فارس یاد کرده باشند. شامگاه 9 مارس کمیته تدارکات سمینار در ناحیه مسلمان نشین شهر کون مینگ شرکت کنندگان در سمینار را با غذاهای اسلامی پذیرائی کرد. آنها پس از شام از کاخ زونگ ای واقع در میدان مرکزی شهر کون مینگ که به یادبود خدمات برجسته سید اجل ساخته شده بازدید کردند. صبح روز 10 مارس اندیشمندان و متخصصین چینی و خارجی از مسجد و موسسه روستائی و منازل مسلمانان شهرک ناگو (Nagu) که فرزندان سید اجل در آنجا ساکنند بازدید کردند. هنگام ظهر در مسجد جدید نا جیا اینگ (Na jia ying) نماز خواندند. آنها زندگی مذهبی و روزانه مسلمانان هوی فرزندان سید اجل را مشاهده کردند که موفقیت های بزرگ مسلمانان هوی در همه جوانب اثر عمیقی در خاطر بازدیدکنندگان باقی گذاشت. شرکت کنندگان در سمینار از کارخانه سیگار یوسی (yu xi)، بزرگترین کارخانه سیگار در آسیا، بازدید کردند. این سمینار در 11 مارس به پایان رسید.

اولین سمینار بزرگداشت سید اجل عمر شمس الدین یکی از سمینارهای بین المللی با کیفیت عالی بود که مورد توجه خاص دولت، دپارتمان ها و رسانه های گروهی دو کشور چین و ایران قرار گرفت. بخش زبان چینی رادیو جمهوری اسلامی ایران، تلویزیون یون نن، تلویزیون کون مینگ، "روزنامه یون نن"، "روزنامه عصر شهر بهار"، "روزنامه دانشگاه یون نن" همگی به موقع در باره این سمینار گزارش می دادند.

مهمترین مطالب و نظریات مطرح شده در این سمینار

سوژه این سمینار "سید اجل عمر شمس الدین و مبادلات فرهنگی بین چین و ایران" بود. 35 مقاله علمی بزبانهای چینی، فارسی و انگلیسی، 2 نامه تبریک و 3 متن سخنرانی از دانشمندان چینی و خارجی به این سمینار رسید. موضوعات این مقالات و نامه ها و سخنرانی ها خیلی متنوع است. دانشمندان و متخصصین چینی و خارجی پیرامون شجره نامه سید اجل، علت تسلیم او به مغولها، خدمات خاص او در گسترش دین اسلام در چین، موقعیت او در تاریخ روابط دوستانه دو کشور چین و ایران، خدمات تاریخی او در اداره استان یون نن، پژوهشهای دانشمندان غرب در

د سید اجل، ارتباط نزدیک فرهنگ فارسی با مسلمانان هوی یون نن، نفوذ تصوف فارس در مسلمانان یون نن و روابط دوستانه بین چین و ایران در گذشته و حال به بحث و تبادل نظر پرداختند. ریشه خانوادگی سید اجل از محورهای اصلی مورد توجه سمینار بود. به نوشته کتاب " تاریخ یوان، بیوگرافی سید اجل شمس الدین" و " شجره نامه سیداجل" ، سید اجل شمس الدین یکی از 31 محمد(ص) پیامبر اسلام بوده ولی بعلت تفاوت زبان ، محافل تاریخی چین با نیاکان

سید اجل در فارس زیاد آشنا نبوده اند. آقای ناوی سین (Na wei xiu) در مقاله " بررسی خا سید اجل شمس الدین شاه سیان یوان در زمان یوان " در باره نیاکان سید اجل به بررسی مفصل پرداخته که بر اساس نوشته تاریخ قدیم آسیای میانه و تاریخ یوان چین و مدارک تاریخی در شجره نامه سید اجل، نیاکان سید اجل به ترتیب به آسیای غربی، شمال افریقا و اروپا مهاجرت کردند. بعضی در فارس ساکن شده و پس از ورود به آسیای میانه کشور اسبوخارا را تاسیس نمودند. سپس از بخارا به خرابو و ارسلانخان رفته و سرانجام هنگام لشگرکشی چنگیز به مناطق غرب تسلیم مغولها گردیده وارد چین شده بودند. پرفسور مریم معزی (Mariyam Moezzi) - دانشگاه فردوسی مشهد در مقاله خود تحت عنوان " فرزندان سید اجل شمس الدین در ایران" بر اساس مدارک تاریخی زبان فارسی و دودمان ایلخان خانواده و فرزندان سید اجل شمس الدین را معرفی کرد.

دانشمندان چینی و خارجی در مورد زمان و علت ورود نیاکان سید اجل و خود او به چین اتفاق نظر نداشتند و بعنوان یک مسئله مهم حل نشده مورد توجه دانشمندان شرکت در این سمینار باقی ماند. دکتر مریم معزی در مقاله علمی خود تحت عنوان " در باره علل تسلیم سید اجل به یوان " علل عینی تسلیم سید اجل شمس الدین به نیروی مغول را تحلیل کرد و نظر داد که در قرون وسطی ، مردم ایران بترتیب مورد تجاوز یونان، اعراب و ترکها قرار گرفتند. در قرنهای 12 13 ایرانیان " ملت " را معنی مشترک تلقی نکرده و تنها وفاداری به دین اسلام را در مقام اولویت قرار می دادند. از این جهت تسلیم سید اجل به دودمان یوان ناشی از علل خاص مذهبی، اجتماعی و اقتصادی بود. آقای لی چینگ پنگ (Li qing peng) نویسنده کتاب " بیوگرافی سید اجل شمس الدین" در مقاله خود باعنوان " بررسی ورود سوفر به چین در زمان سونگ و تسلیم سید اجل به یوان : پژوهش مقایسه ای بین شجره نامه ها و تواریخ" 5 شجره نامه یعنی " شجره نامه خانواده ما" ، " شجره نامه سیان یانگ " ، " شجره نامه کل سید اجل" ، " شجره نامه سید اجل" ، " مقدمه شجره نامه . . . " 4 تاریخ یعنی " تاریخ یوان، بیوگرافی سید اجل شمس الدین" ، " راهنمای اسلامی: فهرست شخصیت هایی که جایزه گرفته اند" ، " برطرف کردن شک و تردید اسلامی " ، " خلاصه ای از خدمات برجسته سید اجل در اداره استان یون نن" را با هم مقایسه کرده و علل اختلاف

نظر بین نوشته های شجره نامه ها و تواریخ را تحلیل کرده و بر اساس این مقایسه نظریه جدید خود را در باره علل ورود نیای سید اجل شمس الدین به سونگ و تسلیم سید اجل به یوان را طرح کرده و توضیح داده است.

پس از درگذشت سید اجل شمس الدین؛ فرزندانش بیشتر در استان مرزی یون نین در جنوب غربی چین بطور پراکنده ساکن شدند. آنها مدارک فراوان شجره نامه ای سید اجل را نگهداری کرده امه چاپ شده ، ماینگ شنگ (Ma ying sheng) از دفتر تالیف تاریخ کون مینگ در مقاله خود اسناد " شجره نامه سیان یانگ " (شجره نامه خانواده ما در دالی) تنها نسخه اصلی موجود " باقی مانده نزد خانواده خود را معرفی کرده و این نسخه اصیل را به دانشمندان و متخصصین چینی و خارجی نشان داده است. علاوه بر این ، پس از درگذشت سید اجل شمس الدین در یون نین در سال 1279، چون نظرها در کتب تاریخی و کتیبه های سنگی در باره محل دفن وی متفاوت است لذا نتیجه ای که همگی بر آن اتفاق نظر داشته باشند حاصل نمی شود. آقای ناگو چانگ (Na guo chang) معلم دانشکده علوم اسلامی کون مینگ بر اساس پژوهشهای پیشینیان مقاله " هفت صد مقبره شاه سیان یانگ" را نوشته و به معرفی 3 مقبره موجود- مقبره شی لو پو چانگ آن واقع در استان شیان سی ، مقبره ما جیا وان سونگ هوابا واقع در حومه شمال شهر کون مینگ و مقبره اولی دو واقع در حومه جنوب شرقی شهر کون مینگ پرداخته و مدارک مفیدی برای آشنایی دانشمندان کشورها با این مهم ارائه نموده است.

دوره دودمان یوان مغولی دورانی مهم است که مسلمانان ملتهای آسیای میانه و اعراب و فارس در آسیای غربی همراه مغولها وارد سرزمین چین شده و دین اسلام در چین بطور وسیع ترویج گردید. سرانجام ملت هوی در اواخر دودمان یوان و اوایل دودمان مینگ در چین شکل گرفت. سیداجل شمس الدین یکی از شخصیت های بزرگ در آن زمان بود. خدمات برجسته او در زمینه های فرهنگی، اقتصادی و نظامی نه تنها در تاریخ جاودان مانده ، بلکه یادگاری برای مردم یون نین است و همیشه مورد توجه محافل تاریخی و محافل اسلامی چین قرار می گیرد. پرفسور بای شوای و پرفسور یانگ جی جیو تاریخدانان معروف مسلمان هوی چین در گذشته در باره سید اجل به پژوهشهای عمیق پرداخته بودند. در این سمینار دانشمندان چینی و خارجی پیرامون نقش خاص سید اجل و خانواده اش در گسترش دین اسلام در چین ، استراتژی و عقل سیاسی عالی سید اجل ، بویژه تاکید او بر اصول وفاداری به کشور و انسان دوستی توضیح کامل داده که مهمترین موضوع گفتگو در این سمینار محسوب می گردد. مهمترین مقالات دانشمندان چینی در این زمینه عبارتند از: " خدمات برجسته سید اجل در رفاه یون نین و نفوذ فرهنگ فارسی در چین " پرفسور لین سونگ از دانشگاه ملی مرکزی، " خدمات تاریخی سیاست ملی سید اجل و شناخت معاصر از آن " پرفسور نا

چی رئیس آکادمی علوم اجتماعی استان یون نان ، " نگاهی به سیاست ملی دودمان مغول بر اساس سیاست سید اجل در اداره استان یون نن " پرفسور فانگ تیه رئیس مرکز پژوهشهای اقلیت های ملی ناحیه مرزی جنوب غربی دانشگاه یون نن، " خدمات تاریخی سید اجل در اداره استان یون نن " ما سینگ دونگ دانشگاه ملی یون نن، " فرزندان سید اجل و گسترش دین اسلام در یون نن " پرفسور ما جینگ دانشگاه ملی یون نن، " سید اجل شمس الدین و تمدن یون نن " پرفسور وانگ زی هوا دانشگاه ملی یون نن ، " سیاست ملی سید اجل شمس الدین و اقدامات او در برهه اداره استان یون نن " نا وین هوی دانشگاه یون نن ، " سید اجل شمس الدین : الگوی میهن پرستی و دینداری مسلمانان چین " دکتر یانگ جینگ ده از استان یون نن. مقالات دانشمندان ایرانی در این زمینه عبارتند از: " تفسیر در باره سید اجل شمس الدین شخصیت بزرگ تاریخی " پرفسور محمد رحیمیان معاون رئیس دانشگاه تهران، " نگاهی به بیوگرافی سیداجل شمس الدین در اداره استان یون نن " پرفسور ستوده دانشمند مشهور دانشگاه تهران ، " خدمات بزرگ سید اجل شمس الدین در جهت گسترش دین اسلام در چین " ، " ایران ، چین و جهان اسلامی باید در باره سید اجل تجدید نظر کنند " آقای رضا مرادزاده کارشناس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی ایران در امور چین ، " در باره تئوری سیداجل مبنی بر همزیستی مذاهب و نقش آن در رفاه یون نن " پرفسور باقری دانشگاه فردوسی مشهد " ، " اخلاق تاریخی سید اجل : موقعیت او در امپراطوری مغولستان و نقش او در گسترش دین اسلام در چین " دکتر محمد امامی دانشگاه رضوی مشهد. دانشمندان چین و ایران در مقالات خود جداگانه از نظر فرهنگهای اسلامی ، فارسی و فرهنگ سنتی کنفوسیوسی چین در باره افکار فرهنگی سید اجل که این فرهنگ ها زمینه ای استوار برای بدست آوردن موفقیت های بی نظیر فراهم ساخته بودند به توضیح مفصل و معرفی همه جانبه پرداخت .

می دانیم که مبادلات اقتصادی و فرهنگی بین چین و فارس واقع در آسیای غربی در زمان قدیم به جاده ابریشم زمینی و جاده ابریشم دریایی مربوط بود. تاریخ مبادلات فرهنگی بین چین و کشورهای خارجی از طریق جاده ابریشم ، سوژه گفتگوهای همیشگی در پژوهش های شرق شناسی چین شناسی جهان را تشکیل می دهد. مسلمانان فارس در آسیای غربی و مسلمانان آسیای میانه که در زمان قدیم در مسیر جاده ابریشم فعالیت داشتند با مسلمانان هوی چین در ارتباط بودند و فرهنگ آنها در جامعه مسلمان هوی چین همچنان باقی مانده است. اندیشمندان و استادان چینی و ایرانی در این سمینار بر اساس پژوهش های گذشته در مورد تاریخ روابط دو کشور، نتایج جدید خود را نشان دادند. در میان دانشمندان چینی ، پژوهشگر سونگ سیان از انستیتوی تاریخی آکادمی علوم اجتماعی چین در مقاله " علوم طبیعی منتقل شده از فارس به چین در زمان دودمان یوان "، کتابهای علوم اسلامی انتقال داده شده از فارس به چین از طریق جاده ابریشم و استفاده از علوم طبیعی فارس از

جمله پزشکی ، نجوم ، تقویم و غیره را در چین بطور منظم معرفی کرده است. پرفسور لین سونگ در مقاله خود به تشریح مفصل نفوذ فرهنگ اسلامی فارس در جامعه مسلمانان هوی چین پرداخته است. پژوهشگر ما پینگ از آکادمی علوم اجتماعی نینگ شیا در مقاله "خدمات تمدن اسلامی فارس به تمدن اسلامی چین و تاثیر عمیق آن" ساختار تمدن اسلامی چین که متشکل از 3 تمدن یعنی تمدن اسلامی فارس ، تمدن اسلامی عرب و تمدن سنتی چین بوده را تشریح و بر خدمات برجسته تمدن اسلامی فارس در تمدن اسلامی چین و تاثیر عمیق آن تاکید کرده است. پرفسور جعفر یاحقی از دانشگاه فردوسی مشهد در مقاله "زبان فارسی در چین در زمان سید اجل"، چگونگی رواج زبان فارسی در چین و کشورها و مناطق اطراف چین که تحت حکمرانی مغولها قرار گرفته بودند را در 13 معرفی کرده است.

دکتر یائو جی ده از انستیتوی آسیای جنوب غربی دانشگاه یون نِن در مقاله "ملت هوی یون نِن و فرهنگ فارسی" و هم چنین او و پرفسور ما چائو چون استاد رشته تاریخ دانشگاه تربیت معلم یون نِن در مقاله "فرهنگ فارسی و مسلمانان یون نِن" بر اساس مدارک تاریخی و آثار باقیمانده باستانی فرهنگ فارس در میان مسلمانان یون نِن ، در زمینه های تاریخ مبادلات فرهنگی ، تاریخی ملی ، باستان شناسی، علوم مذهبی ، زبان شناسی به بررسی و تحلیل روابط دیرینه فرهنگی بین فرهنگ اسلامی فارس و جامعه مسلمانان هوی یون نِن پرداخته و تاکید می کند که جاده "شو شن دو دائو" (Shu shen da dao) قبل از جاده ابریشم زمینی جاده بزرگ بین المللی بود که مسلمانان فارس از هند و برمه از طریق آن برای مبادلات اقتصادی و فرهنگی وارد سرزمین چین می شدند. این جاده نقش غیرقابل انکاری را در مبادلات اقتصادی فرهنگی بین چین و فارس ایفاء کرده بود. آقای مای زانگ از دانشکده زبانهای خارجی یون نِن در مقاله "تحلیل تاثیر زبان فارسی بر زبان مسلمانان هوی یون نِن" نفوذ زبان فارسی در جامعه مسلمانان هوی یون نِن را به لحاظ زبان شناسی

چگونگی توسعه مبادلات اقتصادی فرهنگی و روابط سیاسی بین دو کشور چین و ایران در قرن جدید موضوع مهم مورد بحث اندیشمندان دو کشور چین و ایران در این سمینار بود. آقای وانگ فنگ پژوهشگر دانشگاه نینگ شیا در مقاله "جاده ابریشم و مبادلات فرهنگی چین با ایران" از منظر تاریخی فرهنگی مذهبی فلسفی و باستان شناسی چشم انداز مبادلات فرهنگی بین دو کشور چین و ایران در زمان معاصر و آینده را ترسیم کرده است. آقای وانگ بر اساس 4 عامل موثر در توسعه روابط کنونی دو کشور چین و ایران یعنی عامل تاریخی ، عامل فرهنگی ، عامل سیاسی و عامل اقتصادی نظریه خود را مطرح کرده است. آقای عمادل خانی کارشناس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی ایران در امور چین در مقاله "جاده ابریشم و مبادلات فرهنگی بین چین و ایران

در زمان معاصر" روابط دوستانه بین چین و ایران در دوران اشکانیان ، ساسانیان ، غزنویان ، صفویه و قاجاریه را مرور و چگونگی مبادلات فرهنگی و آموزشی دو کشور از انقلاب اسلامی ایران در سال 1979 تاکنون را تشریح کرده است. آقای یانگ فو چانگ معاون سابق وزیر امور خارجه چین و آقای لیو ای جونگ معاون رئیس اداره آسیا و افریقای وزارت امور خارجه چین نیز در سخنرانی خود در مراسم افتتاحیه این سمینار روابط دوستانه دیرینه دو کشور را مرور و توسعه آن در آینده را پیش بینی کردند.

مدتهای مدیدی محافل علمی داخلی چین از پژوهشهای اندیشمندان غربی در باره سید اجل شمس الدین و خانواده اش اطلاعی نداشتند. در این سمینار خانم دکتر ای مین هوی (Ai min hui) از آمریکا در مقاله " صحبت دانشمندان غرب در باره سیداجل شمس الدین " خلاصه پژوهش های محافل علمی غرب در باره سید اجل شمس الدین را معرفی کرده است.

لازم بذکر است که پرفسور سونگ بن گنگ لانگ (Song Ben geng lang) متخصص پژوهش های اسلامی دانشگاه اینگ جی ژاپن در مقاله " فارس و فلسفه صوفیه در ملت هوی یون نن " تاثیر مهم فلسفه صوفیه اسلامی فارس بر افکار دانشمندان مسلمان هوی یون نن را معرفی و اشاره نموده که یون نن یکی از مراکز مهم در جهت گسترش فلسفه صوفیه در جامعه مسلمانان هوی چین بوده است. پرفسور سونگ بن گنگ لانگ از دانشکده فلسفه دانشگاه تهران درجه دکترای فلسفه اسلامی را کسب کرده و به زبانهای فارسی ، عربی و انگلیسی ملسط است. بدیهی است که مقاله او ما را با تصوف اسلامی فارسی و تاثیر عمیق آن در جامعه مسلمانان هوی چین آشنا و آگاه می سا .

علاوه بر این، دکتر سونگ بن زن چنگ (Song ben zhen cheng) جینگ خه سوه یوان ژاپن در مقاله " تبلیغ مسیحیت میان مسلمانان چین : امپریالیسم فرهنگی و بیداری جامعه اسلامی " از منظر گفتگوی تمدنها اقدامات شوخی آمیز مبلغین مسیحی غرب در جهت قانع کردن مسلمانان هوی چین برای اعتقاد به دین مسیحیت را تحلیل کرده است. وی نظر دارد که گفتگوی تمدنهای بشری در جهان امروز هم بنفع تفاهم بین کشورها ، ملتها و مذاهب مختلف و هم به نفع صلح و ترقی جهانی است. در مقاله " اویغورها و فرزندان مسلمان آنها در یون نن در اوایل مینگ " دکتر Michael c. Brose از آمریکا به تحلیل پراکندگی اویغورها وارد شده به یون نن در اوایل مینگ و فرزندان آنها پرداخته که این مقاله برای آشنایی ما با منشاء ملت هوی در یون نن خیلی مفید است.

اهمیت علمی سمینار

بدون شک سید اجل شمس الدین سیاستمدار ملسمان هوی که در اوایل قرن 13 میلادی از بخارای فارس وارد سرزمین چین شده، بنیادی جاودان در تاریخ روابط چین و ایران بوده است. او پس از آمدن به چین استراتژی نظامی و سیاسی بی نظیر خود را طراحی و در زمان اداره استان یون نین سیاست صلح آمیز و تساهل مذهبی و فرهنگی را اجرا کرد و اقدامات موفقیت آمیزی را جهت حل مشکلات ملی و رسیدگی به روابط بین المللی به انجام رساند که همگی یک الگوی درخشان برای رسیدگی درست به روابط متقابل بین فرهنگ ها ، ملت ها ، مذهب ها و کشورها محسوب می شود. پس از بحث های عمیق ، اندیشمندان چینی و خارجی در باره اهمیت علمی و واقعی این سمینار متفقاً اعلام کردند:

1- اندیشمندان و دانشمندان چین ، ایران و غرب برای نخستین بار در باره سید اجل شمس الدین مستقیماً گفتگو کردند که باعث گردید جای خالی این بحث تاریخی علمی و دانشگاهی چین پر شود. 2- شرکت کنندگان اظهار نظر کردند که سمینار با موفقیت برگزار شده و روابط دوستانه و دوستی سنتی دیرینه بین خلقهای این دو کشور کهن و تمدن مجدداً بیان شده است. 3- همه عقیده دارند که افکار سید اجل در مورد ایجاد صلح و آرامش و تشویق به گفتگو بین تمدن اسلامی ، تمدن کنفوسیوسی، و تمدن منطقه جنوب غربی چین ، همچنین عقل و استراتژی سیاسی او در جهت رسیدگی به روابط پیچیده ملتها ، کشورها و مذاهب ، در جهان امروز برای پیشبرد گفتگوهای دوستانه و برابری تمدنی بین کشورها ، ملتها و مذاهب الگوی درخشانی ایجاد کرده و آگاهی مهمی فراهم ساخته است. از این جهت می توان گفت که سید اجل شمس الدین نه تنها شخصیت بزرگ تاریخی فارس و چین بلکه شخصیت بزرگ تاریخی جهان محسوب می شود و آن پیرمرد حکیم شرقی حامل چکیده سه تمدن بزرگ یعنی تمدن فارس، تمدن اسلامی و تمدن کنفوسیوس بوده است. از این رو اندیشمندان و متخصصین کشورها بعنوان قشر برجسته و ممتاز جامعه موظفند که آموزه های فراوان از میراث افکار این شخصیت بزرگ تاریخی اخذ و جذب کنند و به توده های مردم منتقل سازند تا مسئولیت اجتماعی خود در جهت حفظ صلح جهانی و ترقی و رشد بشر را بخوبی انجام داده باشند. در پایان همه ابراز اطمینان کردند که از طریق پژوهشهای همه جانبه در مورد سید اجل شمس الدین ، مبادلاً اقتصادی فرهنگی بین مردم دو کشور چین و ایران حتماً توسعه خواهد یافت.

بطور کلی برگزاری موفقیت آمیز اولین سمینار بزرگداشت سید اجل شمس الدین پرده پژوهش های علمی در مورد این شخصیت را در جهان برداشته است. دکتر فریدون وردی نژاد سفیر جمهوری اسلامی ایران در پکن در مراسم افتتاحیه صبح روز 8 مارس به نمایندگی دولت جمهوری اسلامی ایران رسماً اعلام کرد که امیدوار است دومین سمینار بین المللی بزرگداشت سید اجل شمس الدین در ایران برپا شود. با پژوهش های علمی و بازدید های 3 روزه ، اندیشمندان چینی و خارجی آشنایی خود را با خدمات برجسته تاریخی و میراث ارزشمند سید اجل شمس الدین هر چه بیشتر ارتقاء دادند. این حقیقت در شعر آقای ستوده رئیس مرکز پژوهش های بین المللی آموزش زبان فارسی دانشگاه تهران در مراسم اختتامیه روز 9 مارس بخوبی منعکس گردیده است. وی در شعر خود گفته است:

سیر کرد او تا به

شمس دین کز باختر آمد پدید

یون نن در رسید

هجرتش از بیم و ترس جان نبود

در پی نام و نشان و نان نبود

غصه خلق خدا در سینه داشت

با ستمکاران دوران کینه داشت

اطلبوا العلم از پیمبر چون شنید

از بخارا رخت سوی چین کشید

قوم بی فرهنگ را در کار دید

خلق را در رنج و در آزار دید

مصلحت را حسن خدمت پیشه کرد

راحت مظلوم را اندیشه کرد

سوی هر دشمن که او لشگر کشید

صلح همراه برد و پیغام و نوید

زور علمش بر طبیعت چیره گشت

آب طغیانگر به بندش خیره گشت

رسم های زشت را باطل نمود

شیوه معقول را حاصل نمود

سیره آزادگی بنمودشان

راه و رسم مردمی فرمودشان
بر رعیت کارها آسان گرفت
کارهای عالمی سامان گرفت
خون ناحق در گریبانش نبود
لکه ننگی به دامانش نبود
در قضاوت مظهر انصاف بود
در هنر سیمرغ کوه قاف بود
پس سزاوار است او را این پیام
نام تو جاوید ماند و السد

این شعر نه تنها احترام بی نهایت شاعر به سید اجل شمس الدین را بیان کرده، بلکه توجه عمیق کلیه شرکت کنندگان سمینار به این شخصیت بزرگ در تاریخ روابط چین و ایران را بخوبی نشان داده است.